

دانشکده پرستاری شازند

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی اراک

راهنمای دروس دانشجویان دانشکده پرستاری شازند

- ✓ سرفصل دروس
- ✓ وظایف دانشجو
- ✓ نحوه ارزشیابی دانشجو
- ✓ منابع

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی اراک

دانشکده پرستاری شازند

نام و نام خانوادگی مدرس : میترا جرس	آخرین مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد
رشته تحصیلی: پرستاری سلامت جامعه	گروه آموزشی: پرستاری
رشته تحصیلی فراگیران: پرستاری	مقطع: کارشناسی پیوسته پرستاری
ترم: ۲	تعداد فراگیران: ۴۰
عنوان درس: پرستاری سلامت فرد و خانواده	نوع درس: تئوری ☐ عملی ☐ کار آموزشی ☐
تعداد واحد: ۱/۵	

شرحی از درس:

اساس سلامت جامعه، توجه به سلامت خانواده به عنوان مهمترین نهاد اجتماعی است. این درس به مفهوم خانواده و انواع آن، خانواده از دیدگاه اسلام، مراحل تکامل خانواده و وظایف خانواده در هر یک از این مراحل، ساختار، نقش، ارتباط و عملکرد خانواده، بحران در خانواده و روشهای تطابق با آن، سوء رفتار در خانواده و خانوادههای آسیب پذیر با انجام بازدید از منزل و بکارگیری فرایند پرستاری می پردازد.

منابع اصلی تدریس درس مورد نظر:

1. Stanhope, M. Lancaster J. Community & public health nursing. St Louis: Mosbey: 2012

۲- نشر جامعه‌نگر، تهران، 1311، 2، ایلدرآبادی اسحاق. درسنامه پرستاری بهداشت جامعه 1

۳- حسینی وحیده و همکاران. پرستاری بهداشت جامعه 1. نشر جامعه‌نگر، تهران، 1311

۴- حسینی میمنت، حسینزاده صفیه. پرستاری بهداشت جامعه 2، انتشارات رفیع، تهران 1331

۵- حاتمی حسین و همکاران. کتاب جامع بهداشت عمومی، انتشارات ارجمند، تهران 1315

✓ اهداف کلی درس:

- آشنایی دانشجویان با مفاهیم مربوط به خانواده، انواع خانواده و ساختار خانواده
- آشنایی دانشجویان با دیدگاه اسلام نسبت به خانواده
- آشنایی دانشجویان با مشاوره قبل از ازدواج، رعایت بهداشت خانواده با تاکید بر مشاوره ژنتیکی
- آشنایی دانشجویان با مراحل تکامل خانواده و وظایف خانواده در هر مرحله تکاملی و نیازهای بهداشتی

هر مرحله و نقش پرستار

- آشنایی دانشجویان با ساختار نقش، ارتباط، قدرت و ارزش در خانواده و عملکرد خانواده
- آشنایی دانشجویان با فرآیند پرستاری در خانواده و اصول بازدید منزل
- آشنایی دانشجویان با بحران در خانواده و روشهای تطابق با آن (معلولیت، اعتیاد، طلاق)
- آشنایی دانشجویان با خانواده‌های آسیب پذیر و آسیبهای روانی اجتماعی در جامعه
- آشنایی دانشجویان با سوءرفتار در خانواده

*جلسه اول

عنوان مبحث: مفهوم خانواده، تعاریف خانواده، انواع خانواده

اهداف اختصاصی:

- 1- اهمیت خانواده را توضیح دهد.
- 2- اهداف اساسی خانواده را تعیین نماید.
- 3- دلایل کار پرستار با خانواده را توضیح دهد.
- 4- تعاریف خانواده از دیدگاه های مختلف را شرح دهد.
- 5- خصوصیات خانواده را ذکر نماید.
- 6- انواع خانواده را از دیدگاه های مختلف تقسیم بندی کند.
- 7- ویژگیهای انواع مختلف خانواده را توصیف نماید.
- 8- روندهای جمعیت شناختی خانواده را توصیف کند.
- 9- سلامت خانواده را تعریف کند و ویژگیهای خانواده سالم را شرح دهد.

حیطه: شناختی ■ عاطفی □ روانی حرکتی □

روش آموزشی: سخنرانی، بحث و گفتگو

وسيله کمک آموزشی: کامپیوتر، ویدئوپروژکتور، وایتبرد

*جلسه دوم

عنوان مبحث: دیدگاه اسلام نسبت به خانواده و مشاوره قبل از ازدواج با تاکید بر مشاوره ژنتیکی

اهداف اختصاصی:

- 1- فواید ازدواج را از نظر اسلام بیان کند.
- 2- اهداف ازدواج از دیدگاه اسلام را توضیح دهد.
- 3- معیارهای گزینش همسر را شرح دهد.

4-وظایف هر کدام از اعضای خانواده را نسبت به دیگران بیان نماید.

5-اهمیت مشاوره ژنتیک را توضیح دهد.

6-نقش پرستار بهداشت را در مشاوره ژنتیک توضیح دهد.

حیطه : شناختی ■ عاطفی □ روانی حرکتی □

روش آموزشی :مشارکتی، بحث و گفتگو

وسیله کمک آموزشی :کامپیوتر، ویدئوپروژکتور، وایتبرد

*جلسه سوم

عنوان مبحث :مراحل تکامل خانواده

اهداف اختصاصی:

1-مراحل زندگی خانواده هسته ای را نام ببرد.

2-وظایف تکاملی خانواده را در هر یک از مراحل توضیح دهد.

3-نقش پرستار در هر یک از مراحل تکاملی را شرح دهد.

4-تئوری تکاملی خانواده را نقد کند.

5-معیارهای تعیین دورههای تکاملی را مشخص کند.

حیطه : شناختی ■ عاطفی □ روانی حرکتی □

روش آموزشی :سخنرانی، بحث و گفتگو

وسیله کمک آموزشی :کامپیوتر، ویدئوپروژکتور، وایتبرد

*جلسه چهارم

عنوان مبحث: ساختار نقش، قدرت، ارزش و الگوهای ارتباطی در خانواده

اهداف اختصاصی:

- 1- ابعاد ساختار خانواده را نام برده و هریک را توضیح دهد.
- 2- منظور از نقش و واژه های مربوط به آن را بیان نماید.
- 3- نقشهای رسمی و غیررسمی اعضای خانواده را توضیح دهد.
- 4- الگوهای ارتباطی موثر و غیرموثر در خانواده را مقایسه کند.
- 5- اصول ارتباطی را توضیح دهد.
- 6- دو ویژگی الگوی ارتباطی موثر و غیرموثر در خانواده را نام ببرد.
- 7- دو ویژگی فرستنده و گیرنده موثر و غیرموثر را نام ببرد.
- 8- آپگار خانواده را توضیح دهد.

حیطه: شناختی ■ عاطفی □ روانی حرکتی □

روش آموزشی: سخنرانی، بحث و گفتگو

وسيله کمک آموزشی: کامپیوتر، ویدئوپروژکتور، وایتبرد

*جلسه پنجم

عنوان مبحث: کاربرد فرآیند پرستاری در بررسی سلامت خانواده

اهداف اختصاصی:

1. کاربرد فرآیند پرستاری در کاهش مخاطرات سلامتی خانواده و ارتقای سلامت خانواده را توضیح دهد.
2. مراحل مختلف فرآیند پرستاری بر اساس رویکرد OPT را شرح دهد.
3. تشابهات و تفاوتهای 4 دیدگاه پرستاری خانواده را مقایسه کند.

4. تشابهات و تفاوت‌های دو مدل و رویکرد متفاوت قابل استفاده در بررسی خانواده را مقایسه کند.

5. تاثیر ژنوگرام و اکومپ در بررسی خانواده را بطور خلاصه شرح دهد.

حیطه : شناختی ■ عاطفی □ روانی حرکتی □

روش آموزشی : سخنرانی، بحث و گفتگو

وسيله کمک آموزشی : کامپیوتر، ویدئوپروژکتور، وایتبرد

*جلسه ششم

عنوان مبحث : اصول بازدید منزل

اهداف اختصاصی :

1. بازدید منزل را تعریف کند.

2. مراحل بازدید منزل را ذکر کند.

3. روشهای آمادگی قبل از بازدید منزل و جزئیات آن را شرح دهد.

4. نحوه گزارش‌نویسی و اهمیت آن و موارد مهم در نوشتن گزارش را بیان کند.

حیطه : شناختی ■ عاطفی □ روانی حرکتی □

روش آموزشی : سخنرانی، بحث و گفتگو

وسيله کمک آموزشی : کامپیوتر، ویدئوپروژکتور، وایتبرد، فرمهای تشکیل‌دهنده پرونده بهداشتی

*جلسه هفتم

عنوان مبحث : بحران در خانواده و روشهای تطابق با آن

اهداف اختصاصی :

1. بحران در خانواده را تعریف نموده و تاثیر آن را بر فرد و خانواده بیان نماید.

2. انواع مراحل و واکنش در مقابل بحران را ذکر کند.

3. تاثیر بحران بر خانواده را با توجه به مراحل تکاملی آن توضیح دهد.

4. عوامل موثر بر پیامدهای تنش و بحران را تعیین کند

5. مکانیسمهای سازشی یا استراتژی تطابق خانواده را تشخیص دهد.

حیطه : شناختی ■ عاطفی □ روانی حرکتی □

روش آموزشی : سخنرانی، بحث و گفتگو

وسيله کمک آموزشی : کامپیوتر، ویدئوپروژکتور، وایتبرد، فرمهای طرح مانا

*جلسه هشتم

عنوان مبحث : خانواده‌های آسیب پذیر (معلولیت در خانواده)

اهداف اختصاصی :

1. معلولیت را تعریف کند.

2. علل معلولیت را تعیین نماید.

3. اصطلاحات مرتبط با معلولیت توسط سازمان جهانی بهداشت را توضیح دهد.

4. خصوصیات معلولیت را ذکر نماید.

5. انواع عقب ماندگی ذهنی را شرح دهد.

6. پیشگیری از معلولیت را طبقه بندی نموده و در مورد هر یک توضیح دهد.

7. مفهوم بازتوانی را شرح دهد.

حیطه : شناختی ■ عاطفی □ روانی حرکتی □

روش آموزشی : مشارکتی، بحث و گفتگو

وسيله کمک آموزشی : کامپیوتر، ویدئوپروژکتور، وایتبرد

*جلسه نهم

عنوان مبحث: خانواده های آسیب پذیر (اعتیاد در خانواده)

اهداف اختصاصی:

1. بین اصطلاحات مصرف مواد، سوء مصرف، وابستگی و اعتیاد تمایز قائل شود.
2. نگرش های فردی در مورد معضلات مصرف الکل، تنباکو و سایر داروها را تجزیه و تحلیل کند.
3. تفاوت بین طبقه بندیهای عمده داروهای روانگردان را بررسی کند.
4. فرآیند اعتیاد را توضیح دهد.
5. تئوری های اعتیاد را تفسیر کند.
6. عوامل موثر بر اعتیاد در سطح فردی، خانوادگی و جامعه را تعیین کند.
7. نقش پرستار در پیشگیری اولیه، ثانویه و ثالثیه از معضلات مصرف مواد در سطح فردی و خانوادگی را توضیح دهد.

حیطه: شناختی ■ عاطفی □ روانی حرکتی □

روش آموزشی: مشارکتی، بحث و گفتگو

وسيله کمک آموزشی: کامپیوتر، ویدئوپروژکتور، وایتبرد

*جلسه دهم

عنوان مبحث: خانواده های آسیب پذیر (طلاق)

اهداف اختصاصی:

1. مفهوم جمعیت های آسیب پذیر را تعریف کند.
2. عوامل متعدد فردی و اجتماعی موثر بر آسیب پذیری را بررسی کند.
3. طلاق را تعریف نموده و تاثیر آن بر اعضای خانواده را تعیین کند.
4. وضعیت طلاق را در ایران مشخص نماید.
5. مراحل طلاق و وظایف تکاملی زوجین را در این مراحل ذکر کند.

6. وظایف تکاملی خانواده پس از طلاق را بیان کند.

حیطه : شناختی ■ عاطفی □ روانی حرکتی □

روش آموزشی : سخنرانی، بحث و گفتگو

وسيله کمک آموزشی : کامپیوتر، ویدئوپروژکتور، وایتبرد

*جلسه یازدهم

عنوان مبحث : خانواده های آسیب پذیر (فقر، تک سرپرست، بیماری مزمن)

اهداف اختصاصی :

1. مشخصات و مشکلات خانواده تک سرپرست را توضیح دهد.

2. عمده ترین مشکلات خانواده های فقیر و جوامع در حال توسعه را بیان کند.

3. بیماری مزمن و تاثیر آن بر خانواده را توضیح دهد.

*جلسه دوازدهم

عنوان مبحث : خشونت در خانواده

اهداف اختصاصی :

1. خشونت را تعریف کند.

2. نظریه های موجود در مورد خشونت را توضیح دهد.

3. در مورد سوءرفتار جنسی؛ عوامل و اثرات آن اظهار نظر کند.

4. سوءرفتار با کودک را شرح دهد.

5. مداخلات پرستار در زمینه سوءرفتار با کودک را توضیح دهد.

6. سوءرفتار با سالمندان را شرح دهد.

حیطه : شناختی ■ عاطفی □ روانی حرکتی □

روش آموزشی : سخنرانی، بحث و گفتگو

وسیله کمک آموزشی: کامپیوتر، ویدئوپروژکتور، وایتبرد

✓ نحوه ارزشیابی دانشجو

- آزمون های تکوینی در طول دوره
- پرسش و پاسخ در ابتدای هر جلسه
- حضور و غیاب دانشجو
- ارائه مقاله بر اساس سرفصل درس
- ارزشیابی پایانی

✓ وظایف دانشجو:

- حضور به موقع در کلاس
- ارائه مقاله بر اساس سرفصل درس
- فعالیت در پرسش و پاسخ کلاس هر جلسه